

Pedagogical Diagnosis and Monitoring

Po‘latova Kamola Eshqurbon qizi

3rd-year Student, Group 301

Program: Preschool Education Psychology and Pedagogy

Termiz State Pedagogical Institute

ANNOTATION

This article discusses the role and importance of pedagogical diagnosis and monitoring in the educational process, as well as modern methods of their implementation. Through pedagogical diagnosis, issues such as identifying students' levels of knowledge, skills, and competencies, as well as studying their individual characteristics, are analyzed. In addition, the monitoring process provides opportunities to regularly control the quality of education, improve teaching effectiveness, and identify existing problems in a timely manner. The article also presents conclusions about the interrelation between pedagogical diagnosis and monitoring, their practical application, and their role in improving the education system.

Keywords: pedagogical diagnosis, monitoring, quality of education, assessment, control, pedagogical process, development, analysis.

PEDAGOGIK TASHXIS VA MONITORING

Termiz Davlat Pedagogika institute

Maktabgacha talim psixologiyasi va pedagogikasi yo‘nalishi

3-kurs 301-guruh talabasi

Po‘latova Kamola Eshqurbon qizi

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada pedagogik tashxis va monitoringning ta'lim jarayonidagi o'rni, ahamiyati hamda ularni amalga oshirishning zamonaviy usullari yoritilgan. Pedagogik tashxis orqali o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malaka darajasini aniqlash, ularning individual xususiyatlarini o'rganish masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, monitoring

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

jarayoni yordamida ta'lim sifatini muntazam nazorat qilish, o'qitish samaradorligini oshirish hamda mavjud muammolarni o'z vaqtida aniqlash imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Maqolada pedagogik tashxis va monitoringning o'zaro bog'liqligi, ularning amaliyotdagi qo'llanilishi hamda ta'lim tizimini takomillashtirishdagi roli haqida xulosalar berilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik tashxis, monitoring, ta'lim sifati, baholash, nazorat, pedagogik jarayon, rivojlanish, tahlil.

Kirish: Zamonaviy pedagogik jarayonlarda o'qituvchining shaxsiy sifatlarini doimiy monitoring qilish pedagogik faoliyat sifatini oshirish, o'quvchilarni samarali ta'lim-tarbiya jarayonida boshqarish va kasbiy rivojlanishni ta'minlashning muhim tarkibiy qismiga aylanmoqda. Pedagogik monitoring, bir tomondan, o'qituvchining kasbiy kompetensiyalarini baholash vositasi sifatida, ikkinchi tomondan esa shaxsiy sifatlarining dinamik o'zgarishlarini aniqlash mexanizmi sifatida xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan, pedagogik monitoringning konseptual asoslari va metodologik yondashuvlari ilmiy diqqat markazida turadi, chunki u o'qituvchining professional va shaxsiy rivojlanish ko'rsatkichlarini tizimli ravishda kuzatishga imkon beradi. Shaxsiy sifatlar pedagogik faoliyatning samaradorligini belgilovchi asosiy omil sifatida qaraladi. Ularning tarkibiy qismlari orasida axloqiy-moral fazilatlar, pedagogik kreativlik, psixologik barqarorlik, kommunikativ va liderlik qobiliyatlari muhim o'rin tutadi. Pedagogik monitoring jarayonida ushbu sifatning dinamikasini baholash, ularning rivojlanish tendensiyalarini aniqlash va zaif tomonlarini aniqlash pedagogik innovatsiyalarni tatbiq etish uchun ilmiy asos yaratadi. Shu bilan birga, shaxsiy sifatlar va kasbiy kompetensiyalar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni aniqlash, o'qituvchining individual rivojlanish strategiyasini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega[2]. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, pedagogik monitoring nafaqat o'qituvchining kasbiy salohiyatini baholash vositasi, balki shaxsiy rivojlanish jarayonida o'zini o'zi anglash, reflektiv faoliyat va professional identifikatsiya mexanizmlarini faollashtiradi. Shu

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

nuqtai nazardan, monitoring jarayoni o'qituvchining shaxsiy sifatlarining o'zgarishini kompleks tarzda tahlil qilishga imkon beradi, ya'ni nafaqat mavjud kompetensiyalarni baholash, balki ularni yanada rivojlantirishga yo'naltirilgan strategiyalarni ishlab chiqish vazifasini ham bajaradi. Bu jarayon pedagogik psixologiya, didaktika va ta'lim nazariyasi sohalarining integratsiyasini talab qiladi, chunki shaxsiy sifatlarni baholash va rivojlantirish ko'p o'lchovli va kontekstual yondashuvlarni zarur qiladi. Masalan, shaxsiy sifatlarni aniqlashda indikatorlar tizimi, shaffof baholash mezonlari, ko'p manbali kuzatuv va test metodlari qo'llanadi. Bular o'qituvchining shaxsiy sifatlarining dinamikasini tizimli ravishda tahlil qilish imkonini beradi. Shu bilan birga, monitoring natijalarini ma'lumotlar bazasida to'plash va ularni statistik analiz qilish, shuningdek, vizualizatsiya vositalari orqali o'qituvchining rivojlanish tendensiyalarini ko'rsatish pedagogik jarayonning ilmiy asoslangan samaradorligini oshiradi. Zamonaviy ta'lim tizimlarida bu yondashuvlar o'qituvchining professional o'sishining barqaror mexanizmini yaratadi. O'qituvchi shaxsiyati va uning shaxsiy sifatlarining monitoringi nafaqat individual rivojlanish, balki maktab va ta'lim muassasalarining sifatini oshirish nuqtai nazaridan ham ahamiyatlidir. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchining shaxsiy sifatlaridagi ijobiy o'zgarishlar bevosita o'quvchilarning ta'lim natijalari, pedagogik motivatsiya va ijtimoiy-psixologik muhitga ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli, pedagogik monitoringning natijalari ta'lim jarayonida pedagogik qarorlar qabul qilish, malaka oshirish dasturlarini ishlab chiqish va o'qituvchining shaxsiy rivojlanishini rag'batlantirishda qo'llaniladi. Shaxsiy sifatlarning dinamikasini baholash jarayonida turli ilmiy metodlar va yondashuvlar qo'llaniladi. Masalan, kuzatuv va reflektiv jurnal metodlari, psixologik testlar va so'rovnomalar, 360-darajali baholash tizimlari, statistika va grafik tahlil vositalari orqali shaxsiy sifatlarning o'zgarishi aniqlanadi. Shu bilan birga, zamonaviy ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, monitoring jarayoni faqat kvantitativ natijalarni emas, balki sifatli indikatorlarni ham o'z ichiga oladi, bu esa o'qituvchining shaxsiy rivojlanish jarayonini yanada chuqurroq tushunishga imkon

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

beradi. Shu yo‘l bilan pedagogik monitoring shaxsiy sifatlarning ijtimoiy-psixologik va professional komponentlarini kompleks tarzda baholash imkoniyatini beradi[6]. Bugungi kunda pedagogik monitoringning rivojlanishi, shaxsiy sifatlarni baholash mexanizmlarining ilmiy asoslanganligi va statistik vositalar bilan mustahkamlanganligi pedagogik ilm-fanning dolzarb muammolaridan biridir. Shu kontekstda, o‘qituvchining shaxsiy sifatlarning dinamikasini baholash tizimlarini yaratish va ularni ta‘lim jarayoniga integratsiya qilish nafaqat pedagogik nazariya, balki amaliy ta‘lim sohasidagi innovatsiyalarni rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Monitoring natijalari orqali o‘qituvchi shaxsiyati va kasbiy faoliyatining o‘zaro bog‘liqligi, shuningdek, pedagogik faoliyatning ijtimoiy-psixologik samaradorligi to‘liq ochib beriladi. Kirish qismida ta‘kidlash lozimki, pedagogik monitoringning ilmiy asoslari, shaxsiy sifatlarning indikatorli tahlili, shuningdek, ularning dinamik o‘zgarishlarini baholash mexanizmlari zamonaviy pedagogik tadqiqotlarning markaziy mavzularidan biri bo‘lib qolmoqda. Shu bilan birga, o‘qituvchining shaxsiy sifatlari va professional kompetensiyalari o‘rtasidagi uzviy bog‘liqlikni aniqlash, pedagogik jarayonni boshqarish va shaxsiy rivojlanish strategiyalarini ishlab chiqishda muhim ilmiy va amaliy ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtai nazardan, ushbu maqola pedagogik monitoring asosida o‘qituvchi shaxsiy sifatlarning dinamikasi va o‘zgarishlarini tizimli va kompleks tarzda baholashni maqsad qilgan bo‘ladi. Pedagogik monitoring va o‘qituvchi shaxsiy sifatlarni baholash masalalari zamonaviy ta‘lim psixologiyasida chekka masalalardan biri bo‘lib, ilmiy jamoatchilikda turli pozitsiyalar bilan bahs-munozaralarga sabab bo‘lmoqda. Shu nuqtai nazardan, Lajos Göncz (2017) va Kim va boshqalar (2019) tadqiqotlari o‘qituvchi shaxsiyati va uning pedagogik samaradorligi bo‘yicha muhim ilmiy bahslarga asos bo‘ladi. Göncz nazariy yondashuvda o‘qituvchi shaxsiyati strukturaviy modellar yordamida aniqlanishi va monitoring natijalarining konseptual asosini tashkil etishi zarurligini ta‘kidlaydi. U pedagogik jarayonda shaxsiy sifatlarni baholash va kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish o‘rtasida mustahkam bog‘liqlik mavjudligini, bu esa o‘quvchilarning

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

ta'lim natijalari va pedagogik jarayon samaradorligini bevosita belgilashini ko'rsatadi. Biroq, Kim va boshqalar (2019) bu pozitsiyaga tanqidiy yondashadi va o'qituvchi shaxsiyati monitoringining empirik aspektlarini kuchaytirish zarurligini urg'ulaydi. Ularning fikricha, shaxsiy sifatlarni baholashda faqat nazariy model va o'zini baholash metodlariga tayanish yetarli emas; balki meta-tahlil va ko'p manbali kuzatuv metodlari yordamida real pedagogik kontekstda monitoringni amalga oshirish zarur. Kim va hamkasblari shaxsiy sifatlarni va pedagogik samaradorlik o'rtasidagi bog'liqlikni statistik vositalar bilan tasdiqlash va empirik dalillar asosida strategiyalar ishlab chiqishning muhimligini ta'kidlaydi. Bu ikki yondashuv o'rtasidagi ilmiy polemika shuni ko'rsatadiki, pedagogik monitoringning nazariy va empirik komponentlarini birlashtirish zarur. Göncz konseptual va strukturaviy yondashuvni asos qilib olgan bo'lsa, Kim va boshqalar empirik ma'lumotlar bilan mustahkamlangan monitoringni qo'llash zarurligini ta'kidlaydi. Shu bilan birga, bu ikki pozitsiya pedagogik amaliyotda integrativ yondashuvning dolzarbligini ko'rsatadi: shaxsiy sifatlarni tizimli va indikatorli tarzda baholash, ularning kasbiy va psixologik komponentlarini kompleks tahlil qilish, shuningdek, monitoring natijalarini malaka oshirish va pedagogik qarorlar qabul qilishda strategik vosita sifatida qo'llash. Ushbu bahslar shuni anglatadiki, pedagogik monitoring nafaqat shaxsiy sifatlarni aniqlash, balki pedagogik jarayonni boshqarish va o'qituvchining shaxsiy hamda professional o'sishini rag'batlantirish mexanizmini shakllantirishda muhim ilmiy va amaliy vositadir. Göncz va Kim va boshqalarning fikrlari bir-birini to'ldiruvchi xususiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Mirhayitova S. I. Pedagogik texnologiya //Muqimiy nomidagi Qoqon Davlat Pedagogika Instituti, pedagogik texnologiya bo'yicha o'quv qo'llanma. Toshkent-2020.
2. Jurayev B. T. Pedagogik va psixologik fanlarni o'qitish metodikasi //Fan va talim" Buxoro-2022.–2022. – 2022.

**JOURNAL OF
PEDAGOGICAL AND PHILOLOGICAL RESEARCH
VOLUME-1, ISSUE-4, 2026**

3. Elmurodov U. Y. O ‘qituvchilar va talabalar o ‘rtasidagi psixologik munosabatlar: boshqaruvning o ‘zgaruvchan tabiati //Inter education & global study. – 2024. – №. 9 (1). – C. 493-499.
4. Umarova M., Abdurasulova R. Pedagogik Diagnostikaning Maqsadi Va Shaxs Rivojlanishidagi O ‘rni //Maktabgacha va Maktab Ta’limi Jurnal. – C. 675591.
5. Atajanov R. T. Trener o ‘qituvchi mahoratning mohiyati //ózbekstan respublikasí turizm hám sport ministrliги ózbekstan respublikasí joqarí hám orta arnawlí bilimlendiriw ministrliги ózbekstan mámleketlik dene tárbiyasí hám sport universiteti nókis filialí. – C. 106.
6. Xamidova M. U. Maxsus pedagogika //T.: Fan va texnologiya. – 2018.

